BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

FINANČNI RAČUNI SLOVENIJE

ČETRTLETNA INFORMACIJA

JANUAR 2022

Povzetek dogajanj v zadnjem letu

(od zadnjega četrtletja 2020 do tretjega četrtletja 2021)

- **Nefinančne družbe** so na letni ravni povečale posojila, najeta v tujini in to prvič po sedmih letih.
- **Centralna banka** je v okviru programa odkupov vrednostnih papirjev opravila obsežne nakupe državnih obveznic, močno pa so se povečale tudi obveznosti iz vlog do bank.
- **Banke** so izboljšale finančni položaj do centralne banke in tujine, poslabšale pa do gospodinjstev, nefinančnih družb in države.
- **Drugi finančni posredniki** so povečali terjatve do tujine ter obveznosti do gospodinjstev in zavarovalnih družb.
- **Zavarovalne družbe in pokojninski skladi** so povečali naložbe v tuje vrednostne papirje in domače investicijske sklade.
- **Država** je povečala naložbe v lastniški kapital in vloge ter obveznosti iz dolžniških vrednostnih papirjev in posojil. Primanjkljaj je v zadnjem letu znašal 3,3 mrd EUR oz. 6,5% BDP.
- **Gospodinjstva** so povečala terjatve iz gotovine in vlog ter iz zavarovanj in pokojninskih shem, naložbe v lastniški kapital ter obveznosti iz najetih posojil.
- **Tujina** je močno poslabšala finančni položaj, najbolj do drugih finančnih posrednikov, centralne banke ter bank.

Nefinančne družbe (S.11)

Finančna sredstva nefinančnih družb so konec tretjega četrtletja 2021 znašala 55,2 mrd EUR in so se v zadnjem letu povečala za 4,8 mrd EUR. **Druge terjatve** so dosegle 19,6 mrd EUR in so se povečale za 2,5 mrd EUR. Največ terjatev je bilo v obliki komercialnih kreditov in predujmov (80%), od tega 51% do tujine in 38% v okviru lastnega sektorja. Naložbe v **lastniški kapital** so se povečale za 1,3 mrd EUR in so znašale 19 mrd EUR. Večina naložb je bila znotraj lastnega sektorja (76%). **Gotovina in vloge** so se povečale za 886 mio EUR in dosegle 9,7 mrd EUR, od tega 88% pri domačih bankah.

Obveznosti nefinančnih družb so znašale 95,5 mrd EUR in so se povečale za 5,5 mrd EUR. Obveznosti iz **lastniškega kapitala** so dosegle 52,3 mrd EUR in so se povečale za 2,9 mrd EUR, od tega 855 mio EUR preko transakcij. Največji lastniki so bili nefinančne družbe (28%), tujina (26%), gospodinjstva (25%) in država (18%). Najeta **posojila** so znašala 22,9 mrd EUR, od tega 40% pri bankah in 31% v tujini, ter so se povečala za 543 mio EUR, predvsem v tujini. Nefinančne družbe so imele 19,6 mrd EUR **drugih obveznosti**, ki so se povečale za 2,1 mrd EUR. Največ obveznosti je bilo iz komercialnih kreditov in predujmov (71%), od tega 47% do tujine in 43% znotraj lastnega sektorja.

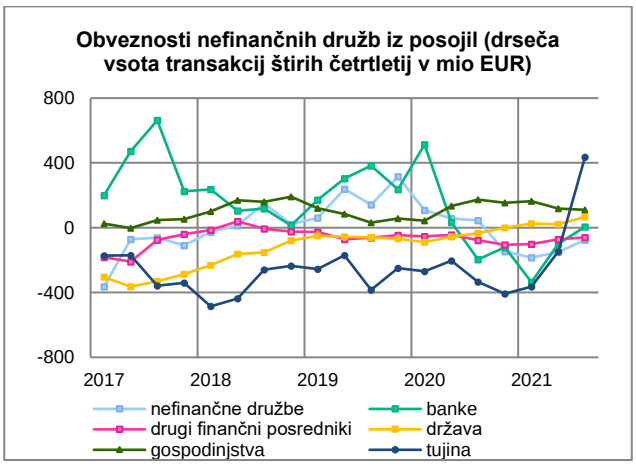

Primanjkljaj finančnih sredstev glede na obveznosti je znašal 40,3 mrd EUR in se je povečal za 767 mio EUR, najbolj do gospodinjstev (za 1,3 mrd EUR) in tujine (za 404 mio EUR), zmanjšal pa do bank (za 851 mio EUR). **Medsebojne terjatve in obveznosti** nefinančnih družb so predstavljale 46% finančnih sredstev in 27% obveznosti.

Centralna banka (S.121)

Finančna sredstva centralne banke so konec tretjega četrtletja 2021 znašala 34,4 mrd EUR in so se v zadnjem letu povečala za 8,7 mrd EUR. Centralna banka je imela naložbe v dolžniške vrednostne papirje (58%) in vloge (38%). Naložbe v **dolžniške vrednostne papirje** so se povečale za 3,3 mrd EUR (večina v okviru programa odkupov vrednostnih papirjev) na 19,9 mrd EUR, pri čemer je bilo 72% naložb v državnih, 28% pa v tujih vrednostnih papirjih. Centralna banka je imela 13 mrd EUR terjatev iz **vlog**, ki so se povečale za 4,6 mrd EUR, predvsem do tujine (iz naslova terjatev v sistemu Target[1]) in do bank (iz naslova danih posojil).

Obveznosti centralne banke so znašale 34,5 mrd EUR in so se povečale za 8,7 mrd EUR. Obveznosti iz **gotovine** so dosegle 6,8 mrd EUR, od tega največ do gospodinjstev. Obveznosti iz **vlog** so znašale 23,7 mrd EUR, od tega 40% do bank, 33% do države in 27% do tujine. Vloge bank so se povečale za 3,1 mrd EUR, vloge države za 2,4 mrd EUR in vloge tujine za 2,3 mrd EUR (večinoma obveznosti do Evrosistema iz prilagoditve evro bankovcev[2]).

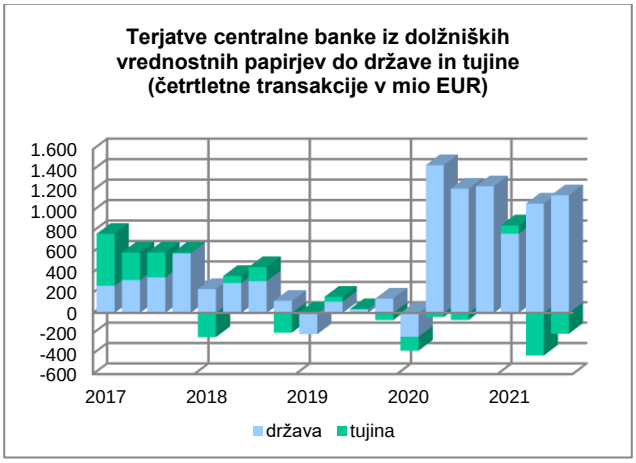

[1] Neto pozicija centralne banke v plačilnem sistemu Target se evidentira med terjatvami iz vlog (pozitivno stanje) ali med obveznostmi iz vlog centralne banke (negativno stanje) do ECB. Konec tretjega četrtletja 2021 so terjatve v sistemu Target dosegle 10,1 mrd EUR.
[2] Obveznost centralne banke iz gotovine se v finančnih računih izkazuje po ključu za razdelitev bankovcev v Evrosistemu. Razlika med gotovino, ki ji je dodeljena po ključu, in gotovino, ki jo daje v obtok, predstavlja prilagoditev in se evidentira med terjatvami (pozitivna razlika) ali med obveznostmi (negativna razlika) iz vlog.

Druge denarne finančne institucije (S.122+S.123)

Finančna sredstva bank[3] so konec tretjega četrtletja 2021 znašala 48,3 mrd EUR in so v zadnjem letu narasla za 4,1 mrd EUR. Dana **posojila** so predstavljala 24,9 mrd EUR oz. 51% naložb[4], največ gospodinjstvom (46%) in nefinančnim družbam (37%). Banke so povečale posojila za 650 mio EUR, predvsem gospodinjstvom (za 405 mio EUR) in tujini (za 315 mio EUR). Terjatve iz **gotovine in vlog** so dosegle 12,8 mrd EUR, od tega kar 10,1 mrd EUR pri centralni banki, kjer so se v zadnjem letu povečale za 3,2 mrd EUR. Naložbe v **dolžniške vrednostne papirje** so znašale 8,6 mrd EUR, pri čemer je bilo 59% naložb v tujih, 38% pa v državnih vrednostnih papirjih.

Obveznosti bank so znašale 47,3 mrd EUR in so se povečale za 4,6 mrd EUR. Najpomembnejši vir sredstev bank so predstavljale prejete **vloge**[5] v višini 40,3 mrd EUR, predvsem gospodinjstev (59%) in nefinančnih družb (21%). Vloge gospodinjstev so se povečale za 2,1 mrd EUR, centralne banke za 944 mio EUR in nefinančnih družb za 777 mio EUR. **Kapital** bank se je predvsem zaradi pozitivnih vrednostnih sprememb povečal za 912 mio EUR in je znašal 5,1 mrd EUR, pri čemer sta imeli največji delež tujina (75%) in država (19%). Obveznosti iz **dolžniških vrednostnih papirjev** so dosegle 1,2 mrd EUR.

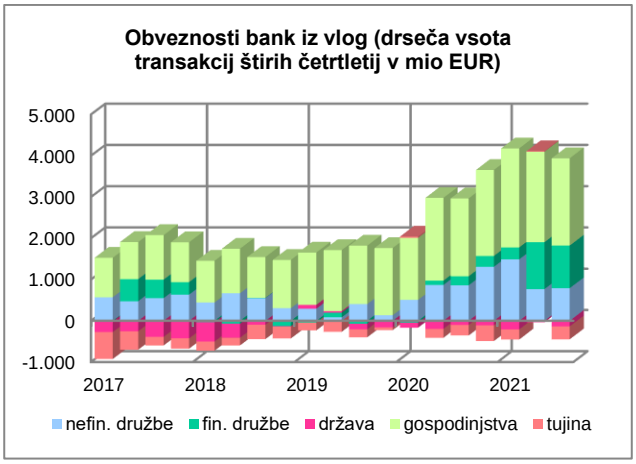

Neto finančni položaj bank se je izboljšal do centralne banke (za 2,2 mrd EUR) in tujine (za 704 mio EUR), poslabšal pa do gospodinjstev (za 1,7 mrd EUR), nefinančnih družb (za 851 mio EUR) in države (za 609 mio EUR).

Drugi finančni posredniki (S.124+S.125+S.126+S.127)

Finančna sredstva drugih finančnih posrednikov so konec tretjega četrtletja 2021 znašala 9,8 mrd EUR in so v zadnjem letu narasla za 1,5 mrd EUR. Naložbe v **lastniški kapital** so dosegle 5,3 mrd EUR, od tega so imeli največ naložb v tujino (61%) in nefinančne družbe (27%). Naložbe so se predvsem zaradi vrednostnih sprememb povečale za 1,1 mrd EUR, pretežno do tujine. Dana **posojila** so znašala 2,6 mrd EUR, največ gospodinjstvom (50%) in nefinančnim družbam (43%). **Vloge** so se povečale za 194 mio EUR in dosegle 829 mio EUR, od tega 93% pri domačih bankah. Naložbe v **dolžniške vrednostne papirje** so znašale 684 mio EUR, od tega je bilo 93% naložb v tujih vrednostnih papirjih.

Obveznosti drugih finančnih posrednikov so znašale 9,4 mrd EUR in so se povečale za 1,4 mrd EUR. Vrednost **lastniškega kapitala** je dosegla 6,6 mrd EUR in se je povečala za 1,4 mrd EUR. Najpomembnejša postavka v lastniškem kapitalu so bile **enote investicijskih skladov** (62%), predvsem v lasti gospodinjstev (62%) ter zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (28%). Vrednost investicijskih skladov se je povečala za 1,2 mrd EUR in je dosegla 4,1 mrd EUR, pri čemer so neto prilivi znašali 420 mio EUR. Najeta **posojila** (predvsem lizing podjetij) so dosegla 2,5 mrd EUR, od tega 52% pri bankah in 32% v tujini.

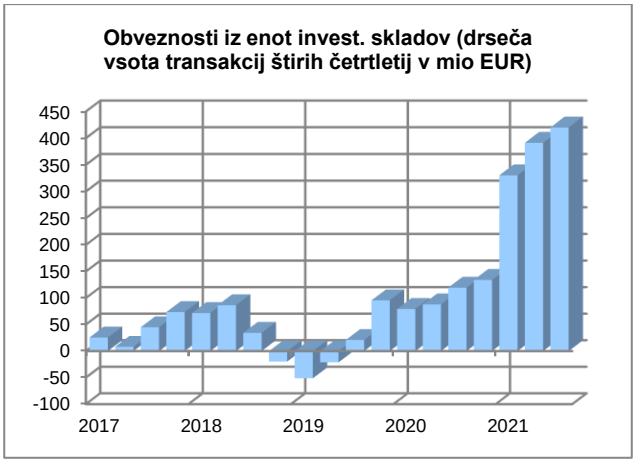

[3] V četrtletni informaciji je za sektor S.122+S.123 uporabljen izraz banke.
[4] Konec tretjega četrtletja 2021 so oslabitve na posojilih dosegle 0,6 mrd EUR, kar je predstavljalo 2,3% vrednosti posojil. V finančnih računih se oslabitve na posojilih odrazijo šele ob dokončnem odpisu terjatev. Posojila ne vključujejo medbančnih posojil, ki so prikazana med vlogami.
[5] Obveznosti bank iz najetih posojil pri centralni banki, bankah in v tujini se izkazujejo med vlogami.

Zavarovalne družbe in pokojninski skladi (S.128+S.129)

Finančna sredstva zavarovalnih družb in pokojninskih skladov so konec tretjega četrtletja 2021 znašala 12,8 mrd EUR in so se v zadnjem letu povečala za 938 mio EUR. Največ finančnih sredstev so imeli naloženih v **dolžniške vrednostne papirje** (6,9 mrd EUR), predvsem v tuje (77%) in državne (17%). Povečale so se naložbe v tuje (za 141 mio EUR) in zmanjšale v državne vrednostne papirje (za 91 mio EUR). Naložbe v **lastniški kapital** so se povečale za 958 mio EUR in dosegle 4,6 mrd EUR, od tega je bilo največ naložb v tujino (51%), investicijske sklade (27%) in zavarovalne družbe (12%). **Vloge** so znašale 566 mio EUR, od tega 94% pri domačih bankah.

Obveznosti zavarovalnih družb in pokojninskih skladov so znašale 12,6 mrd EUR in so se povečale za 1 mrd EUR. **Zavarovanja in pokojninske sheme** so predstavljale največji del obveznosti (9,7 mrd EUR) in so se povečale za 645 mio EUR. V njihovi strukturi je delež pokojninskih pravic znašal 46%, življenjskih zavarovanj 34%, rezervacij iz neživljenjskih zavarovanj pa 20%. Obveznosti iz **lastniškega kapitala** so se povečale za 467 mio EUR in dosegle 2,5 mrd EUR. Najpomembnejši lastniki zavarovalnih in pokojninskih družb so bili država (38%), zavarovalne družbe in pokojninski skladi (23%) ter tujina (23%).

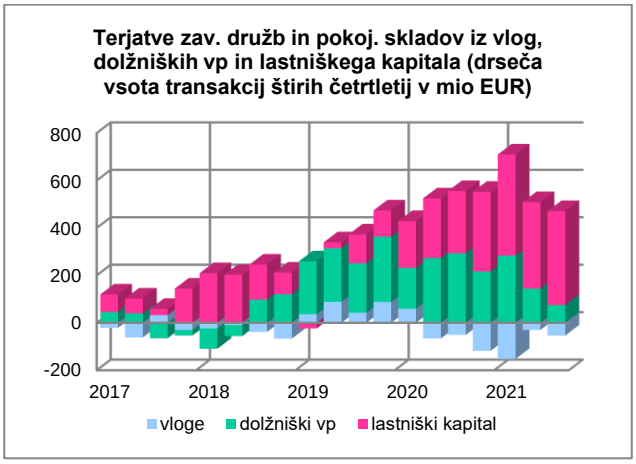

Država (S.13)

Finančna sredstva države so konec tretjega četrtletja 2021 znašala 38,2 mrd EUR. Država je imela 18,2 mrd EUR naloženih v **lastniški kapital**, največ v nefinančne družbe (51%), znotraj lastnega sektorja (17%) in v centralno banko (16%). Naložbe so se zaradi pozitivnih vrednostnih sprememb povečale za 909 mio EUR. **Vloge** so dosegle 12 mrd EUR, od tega 65% pri centralni banki, 25% v tujini in 5% pri bankah, ter so se povečale pri centralni banki (za 2,4 mrd EUR), zmanjšale pa v tujini (za 1,6 mrd EUR). **Druge terjatve** so dosegle 3,7 mrd EUR, od tega 90% terjatve, ki vključujejo davke in prispevke. Največ drugih terjatev je imela država do nefinančnih družb (44%), znotraj lastnega sektorja (27%) in do gospodinjstev (18%). Terjatve iz **posojil** so znašale 3,4 mrd EUR, od tega 44% do tujine in 32% do nefinančnih družb.

Obveznosti države so znašale 56,7 mrd EUR in so se povečale za 2,2 mrd EUR. Država je imela 40,1 mrd EUR obveznosti iz **dolžniških vrednostnih papirjev**, največ do tujine (53%), centralne banke (36%) in bank (8%). Obveznosti so se povečale do centralne banke (za 3,9 mrd EUR), zmanjšale pa do tujine (za 1,3 mrd EUR) in bank (za 348 mio EUR). Najeta **posojila** so znašala 5,1 mrd EUR, od tega 66% v tujini in 28% pri bankah, in so se povečala za 777 mio EUR, najbolj v tujini. Konsolidirani **dolg** (po tržni vrednosti z natečenimi obrestmi) je dosegel 45 mrd EUR oz. 89% BDP (konec tretjega četrtletja 2020 je znašal 42,1 mrd EUR oz. 89% BDP). **Druge obveznosti** so dosegle 4,9 mrd EUR in so se povečale za 558 mio EUR. Največ drugih obveznosti je imela država do nefinančnih družb (36%), tujine (21%) in znotraj lastnega sektorja (21%).

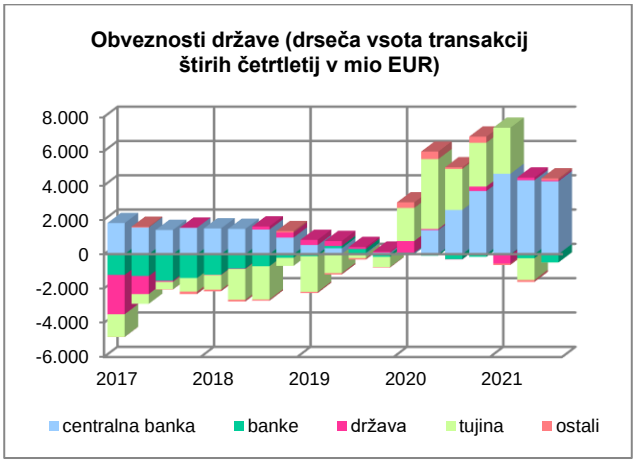

Država je povečala **primanjkljaj finančnih sredstev glede na obveznosti** za 820 mio EUR na 18,4 mrd EUR. **Primanjkljaj v transakcijah** je v zadnjem letu znašal 3,3 mrd EUR oz. 6,5% BDP.

Gospodinjstva (S.14)

Finančna sredstva gospodinjstev so konec tretjega četrtletja 2021 znašala 66,2 mrd EUR in so se v zadnjem letu povečala za 6,3 mrd EUR. **Vloge** so se povečale za 2,2 mrd EUR in so znašale 26,1 mrd EUR, od tega 91% v domačih bankah, pri čemer je bilo 78% vlog na vpogled. Terjatve iz **gotovine** so dosegle 6,2 mrd EUR. Naložbe v **lastniški kapital** so znašale 20,3 mrd EUR, največ v nefinančne družbe (63%), tujino (20%) in investicijske sklade (13%), ter so se povečale za 2,3 mrd EUR, od tega zaradi transakcij za 703 mio EUR. Terjatve iz **zavarovanj in pokojninskih shem** so narasle za 624 mio EUR na 8,7 mrd EUR. Pokojninske pravice so predstavljale 52%, življenjska zavarovanja 40%, rezervacije iz neživljenjskih zavarovanj pa 8%.

Obveznosti gospodinjstev so znašale 15,4 mrd EUR in so se v zadnjem letu povečale za 654 mio EUR. Najeta **posojila** so dosegla 13,5 mrd EUR, od tega 84% pri bankah in 10% pri drugih finančnih posrednikih ter so se povečala za 504 mio EUR.

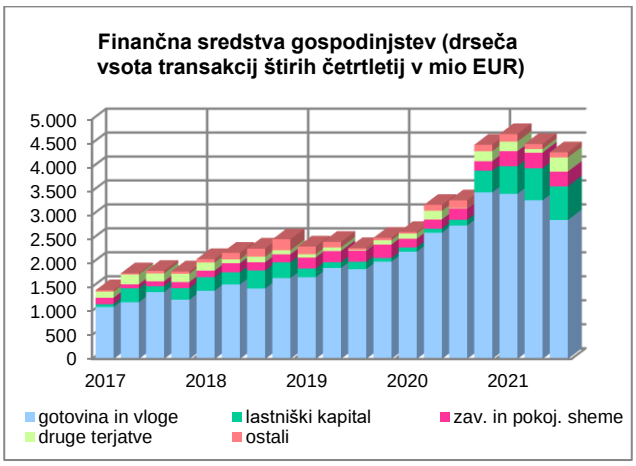

Presežek finančnih sredstev nad obveznostmi je znašal 50,9 mrd EUR in se je povečal za 5,6 mrd EUR, najbolj do bank (za 1,7 mrd EUR) in nefinančnih družb (za 1,3 mrd EUR).

Tujina (S.2)

Finančna sredstva tujine so konec tretjega četrtletja 2021 znašala 74 mrd EUR in so se v zadnjem letu povečala za 3,8 mrd EUR. Naložbe v **dolžniške vrednostne papirje**, med katerimi prevladujejo državni vrednostni papirji, so dosegle 22,1 mrd EUR in so se zmanjšale za 1,3 mrd EUR. Naložbe v **lastniški kapital** so znašale 19 mrd EUR (73% v nefinančne družbe ter 20% v banke) in so se povečale za 1,5 mrd EUR, večinoma zaradi pozitivnih vrednostnih sprememb. Terjatve iz **posojil** so se povečale za 1,4 mrd EUR (najbolj do države in nefinančnih družb) ter so dosegle 11,5 mrd EUR, od tega 62% do nefinančnih družb in 29% do države.

Obveznosti tujine so znašale 68,4 mrd EUR in so se povečale za 7,4 mrd EUR. Obveznosti iz **gotovine in vlog** so narasle za 2,2 mrd EUR na 18,9 mrd EUR in so se povečale do centralne banke (za 3,7 mrd EUR), zmanjšale pa do države (za 1,6 mrd EUR). Tujina je imela 17 mrd EUR obveznosti iz **dolžniških vrednostnih papirjev**, od tega 32% do centralne banke, 31% do zavarovalnih družb in pokojninskih skladov ter 30% do bank. Obveznosti iz **lastniškega kapitala** so se povečale za 2,8 mrd EUR (za 1,6 mrd EUR zaradi transakcij) in dosegle 15,5 mrd EUR, od tega 26% do gospodinjstev, 22% do nefinančnih družb, 20% do investicijskih skladov ter 15% do zavarovalnih družb in pokojninskih skladov.

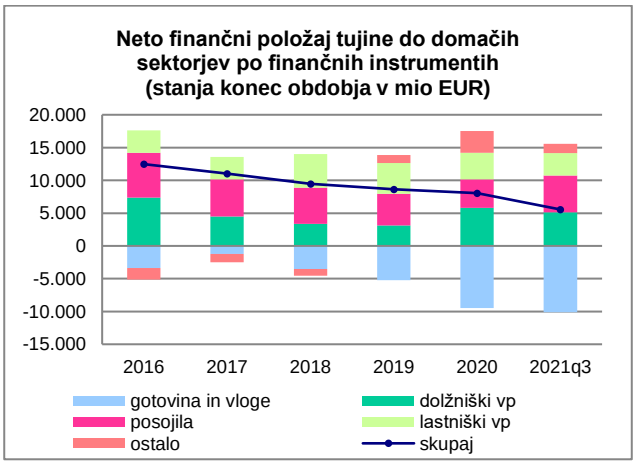

Neto finančni položaj tujine se je poslabšal do drugih finančnih posrednikov (za 1 mrd EUR), centralne banke (za 1 mrd EUR), bank (za 704 mio EUR), gospodinjstev (za 621 mio EUR) ter zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (za 499 mio EUR).

Institucionalni sektorji in finančni instrumenti

Institucionalni sektorji	*Finančni instrumenti*
S.1 Gospodarstvo Slovenije	*F.1 Denarno zlato in posebne pravice črpanja*
S.11 Nefinančne družbe	*F.2 Gotovina in vloge*
S.12 Finančne družbe	*F.21 Gotovina*
S.121 Centralna banka	*F.22 Prenosljive vloge*
S.122+S.123 Druge denarne finančne institucije	*F.29 Druge vloge*
S.124 Investicijski skladi, razen skladov denarnega trga	*F.3 Dolžniški vrednostni papirji*
S.125 Drugi finančni posredniki	*F.31 Kratkoročni dolžniški vrednostni papirji*
S.126 Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	*F.32 Dolgoročni dolžniški vrednostni papirji*
S.127 Lastne finančne institucije in posojilodajalci	*F.4 Posojila*
S.128 Zavarovalne družbe	*F.41 Kratkoročna posojila*
S.129 Pokojninski skladi	*F.42 Dolgoročna posojila*
S.13 Država	*F.5 Lastniški kapital in delnice ali enote investicijskih skladov*
S.1311 Centralna država	*F.511 Delnice, ki kotirajo na borzi*
S.1313 Lokalna država	*F.512 Delnice, ki ne kotirajo na borzi*
S.1314 Skladi socialne varnosti	*F.519 Drug lastniški kapital*
S.14 Gospodinjstva	*F.52 Delnice ali enote investicijskih skladov*
S.15 Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	*F.6 Zavarovanja in pokojninske sheme*
S.2 Tujina	*F.61 Tehnične rezervacije neživljenjskega zavarovanja*
S.21 Članice Evropske unije (EU)	*F.62 Pravice do življenjskega zavarovanja in vseživljenjske rente*
S.2111 Članice evroobmočja	*F.63+F.64+F.65 Pokojninske pravice, terjatve pokojninskih skladov do upravljavcev pokojninskih skladov in pravice do nepokojninskih prejemkov*
S.2112 Ostale članice EU in institucije EU	*F.66 Rezervacije za terjatve v okviru standardiziranih jamstev*
S.22 Ostali svet	*F.7 Izvedeni finančni instrumenti in delniške opcije za zaposlene*
	F.8 Druge terjatve in obveznosti
	F.81 Komercialni krediti in predujmi
	F.89 Drugo

Metodologija in viri finančnih računov

Metodološko osnovo za sestavo finančnih računov predstavlja ESA2010 (European system of accounts).

Osnovna načela ESA2010 so:

- *vrednotenje vseh sredstev in obveznosti po tekoči tržni vrednosti;*
- *razlika med finančnimi sredstvi in obveznostmi predstavlja neto finančna sredstva (net financial assets);*
- *razlika med celotnimi sredstvi (finančnimi in nefinančnimi) in obveznostmi predstavlja neto vrednost (net worth);*
- *neto vrednost in kapital predstavljata lastne sklade (own funds).*

Finančni računi prikazujejo stanja in tokove, ki jih imajo posamezni institucionalni sektorji v posameznih finančnih instrumentih kot terjatve in kot obveznosti.

Neto postavka finančnega računa predstavlja finančna sredstva zmanjšana za obveznosti in naj bi bila praviloma enaka neto postavki nefinančnega računa (neto posojanje oz. neto izposojanje).

Finančni računi tako prikazujejo razporejanje presežka oz. financiranje primanjkljaja posameznih institucionalnih sektorjev s transakcijami v finančnih instrumentih.

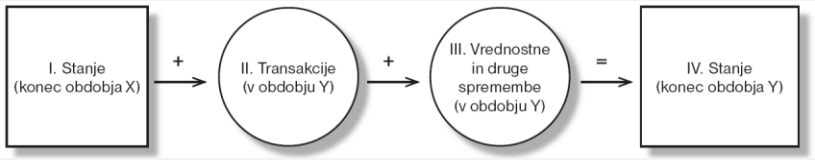

Finančni računi so nekonsolidirani in konsolidirani. V konsolidiranem računu so izločene terjatve in obveznosti med institucionalnimi enotami v okviru opazovanega sektorja.

Viri podatkov:

- *četrtletni podatki (stanja in transakcije) na osnovi neposrednega poročanja institucionalnih enot:*
  - *nefinančne družbe (S.11): prag poročanja nad 2 mio EUR bilančne vsote;*
  - *finančne družbe (S.12); prag poročanja nad 1 mio EUR bilančne vsote;*
  - *enote države (S.13): prag poročanja nad 8 mio EUR bilančne vsote;*
- *podatki bank;*
- *podatki investicijskih skladov;*
- *podatki institucij, ki izvajajo dejavnost najema;*
- *podatki mednarodnih naložb in plačilne bilance;*
- *podatki o vrednostnih papirjih;*
- *podatki za sektor države.*

Podrobnejše informacije o finančnih računih lahko najdete na:
https://www.bsi.si/publikacije/statisticna-porocila/cetrtletna-informacija-financni-racuni